

Силабус курсу
Біблія і світова література

Ступінь вищої освіти – бакалавр
Галузь знань: 03 Гуманітарні науки
Спеціальність: 014 Середня освіта
Освітньо-професійна програма «Українська мова і література»

Рік підготовки – 4, семестр – 1

Компонент освітньої програми: вибіркова дисципліна

Кількість кредитів – 2

Дні занять: середа, 14.20-15.40, п'ятниця, 15.55-17.15, ауд. 87

Консультації: понеділок, 15.55, ауд. 87

Мова викладання: українська

Керівник курсу

доктор філологічних наук, професор Лановик Зоряна Богданівна

Контактна інформація: m-z@ukr.net

Опис дисципліни

Біблія посідає центральне місце в універсумі світової літератури і культури в цілому. Уся західноєвропейська культура (література, живопис, скульптура, кінематограф) і частково культура Сходу розвивалися під впливом Книги Книг. Неможливо зрозуміти значної частини творів мистецтва без знання Біблії як основного джерела тем, сюжетів, образів, мотивів та ін. *Мета* дисципліни «Біблія і світова література» – розглянути історію написання Біблії, її жанрову структуру, проблеми хронології та авторства біблійних книг; історичний, культурологічний, релігійний, філософський, поетологічний та ін. контексти. Простежити вплив Біблії на розвиток світової літератури, виявити різні форми рецепції Біблії.:

- розвинути здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу) в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов;

- розвинути здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями;

- вдосконалити здатність виконувати навчально-дослідні завдання; володіння науково-дослідними методами відповідного фахового спрямування. Формувати критичну обізнаність та інтелектуальну чесність.

- засвоєння основних знань про основні тенденції розвитку і своєрідність літературного процесу, зміст естетичних теорій, методів, напрямів, стилів і жанрів української літератури, історії зарубіжної літератури, фольклору. Розуміння основних проблем теорії літератури: література та дійсність, генезис і функція літератури, зміст і форма в літературі, критерій художності, літературний процес, літературний стиль, художній метод в літературі; проблем поетики: образ, ідея, тема, поетичний рід, жанр, композиція, поетична мова, ритм, вірш, фоніка в їх стильовому значенні;

- розвинути здатність використовувати в професійній діяльності системні знання про основні періоди розвитку літератури, що вивчається, від давнини до ХХІ століття, еволюцію напрямів, жанрів і стилів, чільних представників та художні явища, а також знання про тенденції розвитку світового літературного процесу та української літератури;

- формувати здатність осмислювати мистецтво слова як систему систем.

Предмет навчальної дисципліни – Біблія як метатекст та інтертекст світової літератури.

Навчальний контент

Години			Теми	Результати навчання	Завдання
лекції	прак-тичні	самос-тійна робота			
2	2	6	Тема 1. Біблія і література: специфіка стилістики і поетики.	Осмищення світоглядних констант, релігійно-філософських доміант Біблії як передання екзистенційного досвіду людства та коду розуміння світового письменства. Аналіз специфіки текстової природи Біблії та її жанрової структури. Розуміння мовної парадигми Біблії з урахуванням специфіки її перекладу.	Питання для обговорення, презентації, аналіз програмних праць, текстів, теоретичні моделі.
4	2	10	Тема 2. Історична парадигма Біблії	Розуміння Біблії в історичному контексті із залученням хронологічного та хронометричного принципів інтерпретації. Осмищення проблеми періодизації біблійних подій та процеси їх міфологізації.	Питання для обговорення, презентації, аналіз текстів, теоретичні моделі.
2	2	4	Тема 3. Біблія як інтертекст світової літератури	Засвоєння етапів рецепції Біблії в секулярному дискурсі. Аналіз рівнів та форм рецепції біблійних текстів, а також форм художньої інтерпретації біблійного матеріалу.	Питання для обговорення, аналіз програмних праць, текстів.
2	4	8	Тема 4. Історія рецепції Біблії в українській літературі.	Вивчення українського досвіду на перетині культур та наукових дискурсів. Осягнення форм художньої інтерпретації Біблії в українській літературі від давніх рукописних джерел до творів сучасної доби. Тлумачення основних жанрів рецепції Біблії в художній літературі.	Питання для обговорення, презентації, аналіз програмних праць, текстів.
2	2	8	Тема 5. Символіко-алегорична парадигма Біблії	Розуміння Біблії як «Великого Коду» (Н.Фрай) світового письменства та основи сучасної архетипної критики. Усвідомлення проблеми класифікації біблійних символів. Інтерпретація основних	Питання для обговорення, презентації, аналіз текстів, теоретичні моделі, схеми.

				символів та алегоричних картин Біблії.	
12	12	36	Всього		

Формування програмних компетентностей

Індекс в матриці ОП	Програмні компетентності
ІК 01.	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі філології (лінгвістики, літературознавства, фольклористики, перекладу) в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філологічної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов;
ЗК 05.	Самоосвітня. Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.
ЗК 08.	Науково-дослідницька. Здатність виконувати навчально-дослідні завдання; володіння науково-дослідними методами відповідного фахового спрямування. Критична обізнаність та інтелектуальна чесність.
ФК 03.	Літературознавча. Знання про основні тенденції розвитку і своєрідність літературного процесу, зміст естетичних теорій, методів, напрямів, стилів і жанрів української літератури, історії зарубіжної літератури, фольклору. Розуміння основних проблем теорії літератури: література та дійсність, генезис і функція літератури, зміст і форма в літературі, критерій художності, літературний процес, літературний стиль, художній метод в літературі; проблематики: образ, ідея, тема, поетичний рід, жанр, композиція, поетична мова, ритм, вірш, фоніка в їх стильовому значенні. Здатність використовувати в професійній діяльності системні знання про основні періоди розвитку літератури, що вивчається, від давнини до ХХІ століття, еволюцію напрямів, жанрів і стилів, чільних представників та художні явища, а також знання про тенденції розвитку світового літературного процесу та української літератури.
ФК 06.	Літературознавчо-критична. Здатність осмислювати мистецтво слова як систему систем.
	Програмні результати навчання
ПРН 1.	Дослідницький. Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати та систематизувати. Розуміти основні проблеми філології та підходи до їх розв'язання із застосуванням доцільних інноваційних методів. Знати й розуміти систему мови. загальні властивості літератури як мистецтва слова. історію мов і літератур, що вивчаються, і вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності. Характеризувати діалектні та соціальні різновиди мов. що вивчаються, описувати соціолінгвальну ситуацію. Знати норми літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності. Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють. Інтерпретувати твори української та зарубіжної художньої літератури й усної народної творчості, визначати їхню специфіку й місце в літературному процесі. Здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний аналіз текстів різних стилів і жанрів. Знання основних бібліографічних показників і пошукових систем, володіння прийомами бібліографічного опису різних джерел; сучасними методами і прийомами обробки інформації в галузі професійної діяльності. Мати навички участі в наукових та / або прикладних дослідженнях у галузі філології.
ПРН 2.	Комунікативний професійно-орієнтований. Застосовувати в професійній

Літературні джерела

- Абрамович С. Біблія як форманта філологічної культури. Київ–Чернівці, 2002. 230 с.
- Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. За ред. М.Зубрицької. Вид. 2-е, доповнене. Львів: Літопис, 2002. 832 с.
- Бахтін М. Проблема тексту у лінгвістиці, філології та інших гуманітарних науках // Слово. Знак. Дискурс. Антологія світової Літературно-критичної думки ХХ ст./ за ред. М.Зубрицької. Львів: Літопис, 1996. С.318-323.
- Бубер М. Два образа веры. Москва: Республика, 1995. 464 с.
- Булгаков С. Первообраз и образ. Соч. в 2-х т. Т.1. Москва-Санкт-Петербург, 1999. 416 с.
- Вакенродер В.Г. Одкровення залюбленого в мистецтво ченця // Мислителі німецького романтизму. Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2003. С.335-353.
- Гайденко П.П. Человек и история в экзистенциальной философии Карла Ясперса // Ясперс К. Смысл и назначение истории. Москва: Республика, 1994. С.5-26.
- Герменевтика і проблеми літературознавчої інтерпретації. Монографія / За ред. Романа Гром'яка. Тернопіль: Редакційно-видавничий відділ ТНПУ, 2006. 286 с.
- Гірц К. Інтерпретація культур. Київ: Дух і Літера, 2001. 540 с.
- Головащенко С. Біблієзнавство. Київ: Либідь, 2001. 495 с.
- Лановик З. Hermeneutica Sacra. Монографія. Тернопіль: Редакційно-видавничий відділ ТНПУ, 2006. 587 с.
- Лановик З.Б. Біблія в герменевтичному універсумі філологічної гуманітаристики і актуальні проблеми біблійної герменевтики // Sacrum і Біблія в українській літературі / За ред. Ігоря Набитовича. Люблін: Ingvar, 2008. С.671-695.
- Лексикон загального та порівняльного літературознавства. Ред. Волков А., Бойченко О., Зварич І. та ін. Чернівці: Золоті литаври, 2001. 636 с.
- Літературознавча енциклопедія: У 2-х т. Автор-укладач Ковалів Ю. І. Київ: ВЦ «Академія», 2007. Т. 1. 608 с.; Т. 2. 624 с.
- Літературознавчий словник-довідник. За ред. Гром'яка Р. Т., Коваліва Ю. І., Теремка В. І. Київ: ВЦ «Академія», 2006. 752 с.
- Лосев А. Диалектика мифа. Москва: Мысль, 2001. 558 с.
- Лосев А.Ф. Миф. Число. Сущность. Москва, 1994. 919 с.
- Мень А. Исагогика. Москва, 2000. 636 с.
- Типсина А.Н. Немецкий экзистенциализм и религия. Ленинград, 1990.
- Тойнбі Арнольд Дж. Дослідження історії: В 2-х т. Київ: Основи, 1995.
- Українська література в загальнослов'янському і світовому літературному контексті: У 5-ти т. Київ: Наукова думка, 1987-1994.
- Українська література в системі літератур Європи і Америки (XIX – XX ст.) / ред. Д.Наливайко. Київ, 1997. 264 с.
- Фуко М. Слова и вещи. Археология гуманитарных наук / Пер. с фр. В.П.Визгина, Н.С.Автономовой. Санкт-Петербург: А-сэд, 1994. 406 с.
- Шлейермахер Ф.Д. Монологи. Санкт-Петербург, 1994. 336 с.
- Ясперс К. Смысл и назначение истории. Москва: Республика, 1994. 526 с.
- Sacrum і Біблія в українській літературі / За ред. Ігоря Набитовича. Люблін: Ingvar, 2008. 812 с.

Політика оцінювання

- Політика щодо дедлайнів та перескладання. Роботи, які здано з порушенням термінів без поважних причин, буде оцінено на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності). Перескладання модуля відбувається за наявності поважних причин.
- Політика щодо академічної доброчесності. Письмові роботи викладач перевіряє на

наявність плагіату і допускає до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час модульних робіт та екзаменів заборонено (у т. ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволено використовувати лише під час онлайн-тестування (наприклад, у програмі MOODLE).

● *Політика щодо відвідування.* Відвідування занять є обов'язковим компонентом освітнього процесу. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування, участь в представленні соціального проєкту) навчання може відбуватися в онлайн-формі за погодженням із керівником курсу.

Остаточна оцінка за курс розраховується таким чином:

Види оцінювання	% від остаточної оцінки
Тема 1	10
Тема 2	10
Тема 3	10
Тема 4	10
Тема 5	10
Тест	30
Презентація	20

До силабусу додано такі матеріали:

- 1) навчально-методичний комплекс (лекційний матеріал, завдання для практичних занять, завдання для модульного контролю);
- 2) електронний навчально-методичний комплекс у системі MOODLE.